

Az élelmiszerhulladék-mennyiség kiszámításának módszertana: Hogyan számítjuk ki a közép-európai működésünk során keletkező élelmiszer-hulladék mennyiségét?

Tartalom és definíciók

Az alábbi módszertan alapján számítjuk ki a közép-európai működésünk során, a 2018/19-as pénzügyi évben keletkezett élelmiszer-hulladék tonnában kifejezett mennyiségét. Az adatok megfelelnek az Élelmiszer-vesztés és -hulladék elszámolási szabvány (Food Loss and Waste Accounting Standard, FLW Standard) követelményeinek.

Időtartam

Az adatok a teljes 2018/19-es pénzügyi évben keletkező élelmiszer-hulladék mennyiségére vonatkoznak, vagyis a 2018. február 25-től 2019. február 23-ig tartó 52 hetes időtartamot fedik le.

Áruházak helye és típusa

A számítás a közép-európai (csehországi, magyarországi, lengyelországi és szlovákiai) raktárainkban és áruházainkban keletkező élelmiszer-hulladékkal foglalkozik. Az adatok a Tesco tulajdonában lévő és általa üzemeltetett Bistro & Grill üzletek élelmiszerhulladék-mennyiségét is tartalmazzák. Nem tartalmazzák viszont az áruházainkban, raktárainkban működő vásárlói éttermek és üzemi étkezdék élelmiszer-hulladékait, valamint az ellátási lánc további szakaszaiban működő, a Tesco tulajdonában lévő vállalatok hulladékait, például a szállítási hulladékot és az előre kalkulált növényi hulladékot.

A számítás csak a Tesco működésére vonatkozik. Ezért az adatok nem tartalmazzák a beszállítóink telephelyén és a külső partnereink Tesco áruházakban működő üzleteiben keletkező hulladék mennyiségét.

Az élelmiszer-hulladék definíciója

Élelmiszerhulladék-definíciók az Egyesült Királyság [Food Waste Reduction Map](#)¹ kiadványában szereplő, valamint a [Champions 12.3.](#)² által elfogadott meghatározásokon alapul. A definíciót az alábbiakban fejtjük ki.

Anyagok típusa: A számítás az élelmiszer-hulladéokra és a kapcsolódó, emberi fogyasztásra nem alkalmas részekre vonatkozik.

Rendeltetés: az élelmiszer-hulladék definíciója szerint (az FLW Standard-hez igazodva) a hulladék az alábbi folyamatok valamelyikével semmisíthető meg: anaerob lebontás, komposztálás/aerob lebontás, komposztálás, égetés, szeméttelre szállítás, kapcsolt energiatermelésbe bevonás, szennyvízként ártalmatlanítás, beszántás/be nem takarítás, egyéb (nem kezelt hulladék)

Ennek megfelelően, a jótékonyági szervezeteknek adományozott vagy állati takarmányként hasznosított élelmiszer nem minősül élelmiszer-hulladéknak.

Az adatok a csomagolási hulladékot nem tartalmazzák.

Élelmiszer-kategóriák

¹ http://www.wrap.org.uk/sites/files/wrap/food-waste-reduction-roadmap-toolkit_0_0.pdf

² <https://champs123blog.files.wordpress.com/2017/10/champions-12-3-guidance-on-interpreting-sdg-target-12-3.pdf>

Az adatok a Tesco által értékesített élelmiszer-kategóriák mindegyikét tartalmazzák³.

A számítás során levontunk a hulladékadatokból minden nem élelmiszer-jellegű tételt. Az adatok nem tartalmazzák az alábbi termékeket, ezért ezek a számításban sem szerepelnek:

- Minden nem élelmiszer-jellegű kategóriába tartozó termék (pl. kozmetikai cikkek, kisállat-gondozás, elektromos termékek).
- A „Mezőgazdasági termékek” kategórián belül a dísznövények és virágok.
- Más kategóriákon belül kizártunk bizonyos termékeket, amelyek egyértelműen nem minősülnek élelmiszernek (pl. könyveket, üvegárut).

Adatforrások

Az adott évben keletkező élelmiszer-hulladék mennyiségének kiszámításához az alábbi adatokat rögzítjük áruházainkban és raktárainkban.

Kiskereskedelmi hulladék: Ez az adatsor tartalmazza a hulladékba kerülő kiskereskedelmi árucikk-egységek számát és az ilyen hulladék (fontban számított) árucikkenkénti összértékét, hulladéktípus szerinti bontásban –

- „DAM” hulladék: az áruházban (az eladótérben vagy a raktárban) megsérült termékek
- „OOC” hulladék: olyan termékek, amelyek túllépték a minőségmegőrzési vagy a felhasználhatósági dátumot, és már nem értékesíthetők
- Leírt termékekhez kapcsolódó hulladék: értékesítésre nem alkalmas termék. Például a szállító kérésére visszavont, emberi fogyasztásra nem alkalmas (nem biztonságos) termékek.
- Rendkívüli események miatt keletkező hulladék: valamilyen rendkívüli esemény (pl. hűtőhiba vagy ázás) során megsérült termékek
- Kiárúsítás: kiárúsítás miatt keletkező hulladék
- Visszárú: az ügyfelek által visszavitt, már nem értékesíthető termék

Minden hulladék adat negatív egységként van megadva. Az adatok számítása során ezeket mínusz eggyel szorozzuk, hogy pozitív értéket kapjunk.

Raktári hulladék: Ez az adatsor tartalmazza a hulladékba kerülő raktári árucikk-egységek számát és az ilyen hulladék (fontban számított) árucikkenkénti összértékét. A jelentett raktári hulladékadatok különböző pozitív és negatív egyenlegekből állnak össze. A negatív számok „veszteségek” (azaz hulladékok). A pozitív számok azok a különálló termékek, amelyeket sikerült megmenteni egy hulladéknak minősített csomagból (például a sérült gyűjtőcsomagolásból kiemelt sértetlen kartonok). A hulladék árucikkenkénti összértékét úgy kapjuk meg, hogy a veszteségek és a nyereségek összegét mínusz eggyel megszorozzuk (a más adatsorokkal való összehasonlíthatóság érdekében).

Termékadatok: Ez az adatsor tartalmazza az árucikkenkénti nettó tömeget és a csomagolással együtt mért tömeget. Duplikáció esetén óvatos becslés alapján a legmagasabb értéket vesszük figyelembe.

³ Az ENSZ által elfogadott központi termékosztályozás (United Nations Central Production Classifications 2.1 Divisions 21 – 24) szerint

Áruházi adományozási adatok: Ez az adatsor tartalmazza a hulladékba kerülő kiskereskedelmi árucikk-egységek számát és az ilyen hulladék (fontban számított) árucikkenkénti összértékét, a hulladék típusa szerint bontásban –

- Élelmiszerbankokhoz és helyi jótékonyági szervezetekhez eljuttatott adományok: emberi fogyasztásra szánt élelmiszer-adományok
- Egyéb adományok: más szervezeteknek jutott adományok (például állati fogyasztásra szánt, állatkertekhez eljuttatott élelmiszer-adományok).

Megjegyzendő, hogy az aktuális adatsor állati takarmányozásra szánt adománya 60 tonna, munkatársaknak juttatott élelmiszert is tartalmaz. Ez az élelmiszer-felesleg az új szendvics kínálat nyári teszteléséből származott, és az áruházi munkatársak kapták a munkanapjuk végén.

Módszertan

Az alábbiakban bemutatjuk, hogyan számítottuk a 2018/19-i évi teljes élelmiszerhulladék-mennyiséget:

- A számításba beletartozik minden olyan élelmiszer, amelyet nem értékesítettünk áruházainkból és raktárainkból. A fenti, nem élelmiszer-jellegű kategóriák adatait ebben a szakaszban figyelmen kívül hagyjuk.
- Az árucikkenként hulladékba kerülő egységek számát átalakítjuk tonnában számított tömeggé úgy, hogy az egységek számát megszorozzuk az árucikk-egység tömegével*.
- Alulról felfelé haladva kiszámítjuk az egyes termékek (pl. Gála alma) hulladékmennyiségéből a kereskedelmi élelmiszerkategóriák (pl. mezőgazdasági termékek), majd pedig a teljes közép-európai működés hulladékmennyiségét.
- A hulladékmennyiséget termékkategóriánként, majd a teljes közép-európai működésre összegezzük.
- Ezt a számítási módszert használtuk a működésünk során (raktárainkban és áruházainkban) keletkező hulladék 98%-ánál (tömeg szerint).
- A fennmaradó tömeg szerinti 2% (ami a darabszám szerint teljes hulladékmennyiség szintén 2%-a) olyan termékeket foglal magában, amelyeknél nem áll rendelkezésre a tömegre vonatkozó adat (pl. bagettek a pékségben vagy a delikáteszpultok termékei), vagy ahol a megadott tömeg nem pontos.
- Az alábbi lépések segítségével becsüljük meg a lehető legpontosabban a termékek nettó tömegét:
 - Kategóriánként ellenőrizzük a termékek nettó tömegét, és korrekciós igényt jelzünk azoknál a termékeknél, ahol hiányzik, vagy a kategória átlagához képest túl alacsony vagy túl magas a nettó tömeg.
 - A korrekciót igénylő árucikkeknél alkategória-szinten ellenőrizzük az árukat, és szakértői értékelés alapján a kategóriára vagy alkategóriára érvényes becslést alkalmazunk.
- A pontosabb becslés érdekében a legnagyobb mennyiségű hulladék-árucikkal rendelkező kategóriákat előre vesszük, és alaposabban ellenőrizzük, mivel ezek gyakorolják a legnagyobb hatást a hulladék össz mennyiségére nézve.
- Ezen túlmenően, minden kategóriában manuálisan ellenőrizzük a legmagasabb hulladék-darabszámú árucikkeket, mivel ezek szintén komolyan befolyásolhatják a hulladékmennyiséget.
- Ugyanezt a módszert alkalmazzuk az eladományozott és az értékesített élelmiszerek mennyiségének mérésére.

* Ahol a termék mennyisége literben van kifejezve, 1 litert 1 kilogrammnak feleltetünk meg.

Élelmiszer-hulladék adatok

Közép-Európai működésünk során az élelmiszerforgalom 0,9%-a ment kárba. Ez a tömeg szerinti forgalom százalékos aránya. Az értékesített tömeget ugyanúgy számítjuk ki, mint az élelmiszerhulladék mennyiségét: az eladott darabszámot megszorozzuk a fenti számításban megadott egységnyi tömeggel.

A célszámhoz viszonyított teljesítés

Közép-Európában az a célunk, hogy egyetlen falat emberi fogyasztásra alkalmas élelmiszer se vesszen kárba működésünk során. Minden olyan élelmiszert, mely emberi fogyasztásra alkalmas, de nem tudtuk eladományozni, lejárt szavatosságú élelmiszer-hulladékként tartjuk nyilván. Kivételt képeznek ez alól azok az élelmiszerek, amelyek adományozását a jogszabályok nem engedik, illetve élelmiszerbiztonsági okokból nem adományozhatóak.